

JUBILEJNÁ KATECHÉZA

September

SVEDKOVIA NÁDEJE

Svedok je niekto, kto zažil, videl, počul, zakúsil čosi mimoriadne. Svedok má jednu rozhodujúcu zvláštnosť: videl alebo zažil niečo, čo iní nevideli alebo nezažili. Práve to z neho robí svedka! Bol pri niečom, o čom iní nevedia nič, alebo iba z druhej ruky.

Hoci sme nežili v dobe Ježiša Krista, a teda sme ho nevideli, nepočuli, nezažili na vlastné oči a uši, predsa sa každý z nás stretol so živým Kristom. Každý z nás už má, alebo mal by mať osobnú skúsenosť s Ním. Pri vydávaní svedectva o Kristovi teda nejde v prvom rade o to, aby sme veľa vedeli z Biblie, aby sme mali pripravené čo najlepšie odpovede alebo boli zvlášť pohotoví. Byť svedkom znamená, že sme niečo prežili, o čom môžeme porozprávať iba my. A to sa dotýka ľudského srdca – kto je Ježiš pre mňa, čo pre mňa urobil, čo som s Ním zažila, zažil.

☞ Keď hovoríme o viere, nemali by sme to robiť poučujúcim spôsobom, teda „moralizovať“, naprávať, niečo nakazovať či zakazovať, ale autenticky svedčiť o tom, čo sme s Ježišom prežili alebo práve prežívame. To sú veci, ktoré iných naozaj zaujímajú: kde nás Ježiš osobne potešil, pomohol nám, prihovoral sa nám a viedol nás. Samozrejme, v popredí musí byť Ježiš, nie svedok. Len tak môžu druhí cez nás stretnúť živého Krista. Pretože mnohí majú dnes značne skreslený obraz o Bohu. Myslia si, že je to niekto, kto od nich vyžaduje poslušnosť, je prísny a jedného dňa ich bude nemilosrdne súdiť. To však celkom míňa podstatu toho, čo nám Ježiš ponúka a čo nám chce darovať. Mnohí si pri Ježišovi najskôr spomenú na to, čo by od nich mohol chcieť alebo vyžadovať. Nevedia – a možno im to ešte nikdy nikto nepovedal –, že Ježiš človeku predovšetkým niečo ponúka. Ježiš nás chce milovať svojou nekonečnou láskou a chce s nami žiť ako s priateľmi. Kto o tom vydáva svedectvo, ten zažije rozličné reakcie: záujem, doplňujúce otázky, ale aj nepochopenie, až dokonca prudké odmietnutie. Svätý Pavol odporúčal svojmu mladému žiakovi Timotejovi: *„Preto sa nehanbi za svedectvo o našom Pánovi ani za mňa, jeho vážna, ale trp spolu so mnou za evanjelium, posilňovaný mocou Boha“* (2 Tim 1,8).

☞ Úloha svedka je povedať pravdu, nič nezamlčať a nič neprikrášliť. Existujú praví svedkovia a falošní svedkovia, ktorí šíria klamstvá. Jasné rozlíšenie ponúka Kniha prísloví: *„Pravdivý svedok zachraňuje životy, ten však, kto vraví kadejakú lož, je záhubcom“* (Prís 14, 25).

Aj dnes sú takí, ktorí rozširujú nepravdy o Ježišovi: že nebol Boží Syn, pravý Boh a pravý človek, že nevzal na seba naše hriechy, alebo že skutočne nezomrel, a preto ani nevstal zmŕtvych...

„Pravdivý svedok zachraňuje životy“ – teda v pravde svedka je nádej na spásu.

Grécke slovo pre svedka „*martyres*“ naznačuje, čo znamená byť svedkom. Kto sa postaví za evanjelium Ježiša Krista, musí počítať s tým, že sa môže stať aj mučeníkom. Pán Ježiš hovorí: *„keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami... až po samý kraj zeme“* (Sk 1,8). Nie je to ani tak výzva, ako konštatovanie reality. V ranom období kresťanstva to znamenalo, že človek bol pre svedectvo svojej viery pripravený zomrieť. Tomuto sa hovorilo aj „červené, alebo krvavé mučeníctvo“.

V ranokresťanskom Írsku vzniklo delenie mučeníctva na: „červené“, „zelené“ a „biele“. Po období prenasledovania kresťanov v prvých storočiach po Kristovi sa aj naďalej našli kresťania, ktorí boli ako svedkovia pripravení vzdať sa svojho pohodlia a zaužívaného spôsobu života. V Írsku v 5. a 6. storočí boli horliví kresťania, ktorí hľadali novú formu svedectva: „zelení mučeníci“ boli ochotní stať sa dokonca „pútnikmi pre Krista“, opustiť územie vlastného kmeňa, alebo vlasti. Odsťahovať sa do cudzej krajiny sa pre Írov, silne naviazaných na domov, považovalo za obzvlášť tvrdú formu askézy. Byť cudzincom totiž vtedy znamenalo byť zároveň bez ochrany a bez práv. V rannom stredoveku bol človek v Írsku už považovaný za cudzinca vtedy, keď opustil územie vlastného rodu. Ostrov bol v tom čase rozdrobený na asi 100 až 150 malých kráľovstiev, pričom vyhnanstvo z niektorého z týchto území sa pokladalo za prísny trest – pretože vyhnanec bol považovaný za „vyvrhela“. Boli však írski askéti, ktorí takéto vyhnanstvo dobrovoľne prijali a niekde v pustatine ostrova založili kláštor alebo pustovňu. Niektorí ale opustili aj ostrov, a v úplne cudzom prostredí na európskej pevnine žili kresťanskú vieru a dosvedčovali ju vtedy ešte pohanskému obyvateľstvu. „Bieli mučeníci“ boli zase tí, ktorí vzali na seba dobrovoľnú askézu, utiahli sa do samoty, modlili sa a postili, a tak svedčili o Božej blízkosti a láske. Aj Slovensko má svojich svedkov viery – červených, zelených aj bielych mučeníkov. Oni sú pravdivými svedkami nádeje, lebo sú pre nás sprievodcami na ceste k pravému životu – ku Kristovi!

BL. ZDENKA SCHELLINGOVÁ

Tento rok sme si pripomenuli 70 rokov od smrti blahoslavenej rehoľníčky Zdenky Schelingovej, ktorá zomrela na následky mučenia v komunistickom žalári. Ako 15-ročná vstúpila do Kongregácie milosrdných sestier svätého kríža. Tento rok je to 160 rokov od ich príchodu na Slovensko. Sr. Zdenka bola ošetrovatelkou. Pracovala v krajskej nemocnici Humennom a potom v Bratislave, najskôr ako laborantka, potom na röntgenologickom oddelení. Chorým, ktorí tu boli liečení hlavne na rakovinu, sa venovala s príkladnou obetavosťou, hrejivou láskou a profesionálnou odbornosťou. Po politickej zmene v roku 1948 Komunistická strana v bývalom Československu začala otvorené prenasledovanie Cirkvi. Mnohí veriaci boli diskriminovaní pre svoju vieru, biskupi a kňazi prenasledovaní a väznení, rehoľné kongregácie zlikvidované a ich členovia poslaní na nútené práce. Sestra Zdenka si uvedomovala potrebu brániť Cirkev. Odhodlala sa k odvážnym skutkom, a tak podľa svojho poznania, síl a možností vyjadrila svoj odpor voči nespravodlivému násiliu. Jej postoje vyjadrovali vnútornú ochotu priniesť aj veľké obety pre trpiacu Cirkev. Dvakrát pomáhala pri príprave úteku väznených katolíckych kňazov. Jeden pokus bol úspešný, aj keď iba čiastočne. Začiatkom roka 1952 sa spolupodieľala na organizovaní úteku kňaza Štefana Koštiala, ktorý sa v Štátnej nemocnici liečil na následky mučenia pri výsluchu. Podarilo sa jej to tak, že strážnikovi namiešala do pohára s čajom uspávací prostriedok. Po kňazovom úteku sa v nemocničnej kaplnke pod krížom takto modlila: „*Pane Ježišu, za jeho život obetujem môj jediný. Pomôž mu ostať nažive!*“ Tohto kňaza však pri úteku chytili a 19. mája 1952 odsúdili na 19 rokov odňatia slobody. Ale obeta sestry Zdenky bola prijatá, lebo obdobie väznenia prežil a zomrel až vo vysokom veku 5. apríla 2003 v 90-tom roku života a 63-tom roku kňazstva, len päť mesiacov predtým, ako bola sestra Zdenka vyhlásená za blahoslavenú.

Druhý pokus o pomoc kňazom bol ale neúspešný. Sestra Zdenka Schelingová spolu so sestrou Katarínou Lukačovičovou uverili informácii agenta štátnej bezpečnosti, že troch saleziánskych kňazov a troch seminaristov, ktorí boli na liečení v Štátnej nemocnici (Titus Zeman, Štefan Sandtner, ThDr. Andrej Dermek, ThDr. Viliam Mitošinka, Justín Beňuška a Pavol Pobiecky) odvezú na Sibír, kde ich zastrelia. Uverili možnosti ich záchranu a úteku z Krajskej súdnej väznice v Bratislave. Útek mal umožniť člen väzenskej stráže za finančnú odmenu. Zaobstarali potrebný finančný obnos s pomocou Marty Sandtnerovej, sestry väzneného kňaza Štefana Sandtnera. Menovaní kňazi však boli už 26. februára 1952 premiestnení do väznice v Ilave. Celá akcia slúžila ako pasca, ktorú pripravila Štátna bezpečnosť. Po jej zatknutí 29. februára 1952 bola sestra Zdenka vo vyšetrovacej väzbe kruto mučená. Potápali ju do vody, pokiaľ sa nezačala dusiť, natáhovali ju po strop a pritom ju bili. Vyšetrovatelia sa trýznením snažili prinútiť sestru Zdenku, aby prezradila informácie, ktoré sa vôbec nevzťahovali na skutok, pre ktorý bola zatknutá. Nakoniec bola odsúdená 17. júna 1952 na 12 rokov väzenia a 10 rokov straty

občianskych práv za údajnú vlezradu, čiže za jeden z najťažších prečinov proti štátu. Nasledujúce tri roky strávila sr. Zdenka v rôznych väzeniach: v Rimavskej Sobote, v Pardubiciach, v Brne a v Prahe na Pankráci.

VÄZENIE V RIMAVSKEJ SOBOTE

Do Rimavskej Soboty bola sr. Zdenka prevezená 1. júla 1952 a strávila tam desať mesiacov. Odtiaľ sa jej podarilo potajomky poslať svojim spolusestrám list s dátumom 23.11.1952. Končí ho prosbou o „Ježiška“ – „o dvadsať hostí zabalených do papierikov, každú osobitne...“

Na čas vo väzení v Rimavskej Sobote si pamätá pani Vlasta Kučerová. Obidve si dávali veľký pozor, aby nepovedali niečo, čo by mohlo iným uškodiť. Neodvážili sa hovoriť nahlas, iba keď išli vedľa seba, pošepkali si: „*Trpíme, trpíme...*“ Pani Vlasta spomína: „*Zdenka prikývla a pohladila ma rukou, akoby aj takto chcela zmierniť naše utrpenie. Ale nezaváhala pritom poprosiť o pomoc: ‚Modli sa za mňa, potrebujem mnoho milostí od Pána Boha, aby som to všetko prežila.‘*“

Do Rimavskej Soboty prišli raz sr. Zdenku navštíviť i jej najbližší: matka a najmladší brat Cyril. Pri pohľade na Zdenku sa sotva zmohli na slovo. Bolo to veľmi bolestné stretnutie.

Pobyt v Rimavskej Sobote sa končil tri pol mesačným trestom v obávanom väzenskom areáli v Pardubiciach. Stalo sa to takto: Jedného dňa prišiel za sr. Zdenkou náčelník väznice a podával jej obálku: „Je v nej čistý papier... Napíšte mi, čo ste sa dozvedeli od väzňov. Chcem vedieť, o čom sa potajomky dohovárali.“ Potom odišiel so slovami, že si príde po odpoveď. A prišiel ešte v ten deň. Zdenka mu podala obálku, ale keď ju náčelník otvoril, veľmi sa zamračil a z úst mu zaznela vyhrážka: „Veď ja vám ukážem!“ Zdenka mu vrátila čistý papier, nenapísala naň ani len písmeno.

JEDINEČNÉ SVEDECTVO

Vo Prahe na Pankráci sa sr. Zdenka stretla s pani Helenou Wildeovou-Kordovou, ktorej jedinej zverila dôležité podrobnosti, predovšetkým o utrpení vo vyšetrovacej väzbe. Pani Helena bola manželkou plukovníka Alexandra Kordu, ktorý zomrel v roku 1958 ako 51-ročný po deviatich rokoch väzenia a surového mučenia. Ona bola zatknutá pol roka po manželovi a vo väzení strávila 10 rokov. V roku 1968 sa jej spolu so synom podarilo emigrovať do Anglicka, kde sa druhý krát vydala. Svedectvo pani Heleny Wildeovej – Kordovej, sa stalo známym až po 40-tich rokoch, po jej príchode na Slovensko 27. septembra 1994. Povedala: „Mala som veľké šťastie, že som sa mohla stretnúť so sestrou Zdenkou a prežiť v jej blízkosti tri týždne vo väzenskej nemocnici v Prahe na Pankráci.“ Pani Helena bola tou dobrovoľníčkou, ktorá sa po vlastnej operácii ponúkla postarať sa o inú pacientku – väzenkyňu. Prvé dni sa vzájomne pomaly spoznávali. Keď sa o tri týždne lúčili, spájalo ich už hlboké priateľstvo. Práve jej sr. Zdenka dopodrobna vyrozprávala, za čo sa dostala do väzenia a ako jedinej jej prezradila aj to, prečo ju operovali – boli to následky jej strašného mučenia počas vyšetrovania. Keď sa po troch týždňoch lúčili, sr. Zdenka povedala: „*Helenka, nesmieme plakať! Veď sa raz tam hore zídeme! ... Zanechávam ti pokoj Pána Ježiša. Mne už ostáva oba On... Ty raz budeš slobodná, ja však už nikdy. A keď sa tak stane, príď na môj hrob a polož naň kyticu bielych ruží, veľmi ich mám rada.*“

Pani Helena neskôr povedala: „Sestra Zdenka bola stále pohrúžená do modlitieb. Modlila sa celý deň od rána do večera, neúnavne. A tak som sa jej opýtala jedného dňa: ‚Sestra Zdenka, prosím ťa, za koho sa ty modlíš tak vrúcne?‘ A ona mi hovorí: ‚*No v prvom rade sa modlím za tých, ktorí ma týrali, ktorí ma ponižovali a modlím sa za nich, aby im Boh obmäkčil srdce, aby sa už nikdy neopakovalo to, čo oni robili so mnou.*‘ Tak som videla, že musela prežiť strašné vyšetrovanie.“

Nebyť svedectva pani Heleny Wildovej-Kordovej, vedeli by sme len málo o utrpení sr. Zdenky. Trpela a zomierala v úplnej skrytosti a tichosti. Keď sa jej po prepustení na slobodu vlastné spolusestry pýtali na čas vo väzení sestre Magdaléne povedala: „*Už sa ma na to nepýtaj, to už všetko prešlo!*“ Inokedy povedala: „*Na to sa nepýtajte, nemôžem na to odpovedať. ... Lepšie je o tom nevedieť.*“ Sr. Zdenka nechcela znehodnotiť cenu svojej obety. Veď celý život chcela všetko skrývať za svojím pokojným úsmevom.

Od svojho zatknutia až do posledných chvíľ svojho pozemského života znášala všetky utrpenia s hrdinskou trpezlivosťou, s vedomou ochotou i zomrieť pre Pána Boha a pre dobro Cirkvi a bez akejkoľvek nenávisti voči tým, ktorí jej ubližovali. Takto sestra Zdenka zažiarila ako vzor vernosti a odpustenia. Ubitá skoro až k smrti vyriekla: „*Odpustenie je najväčšia vec v živote.*“ Keď už bolo isté, že pre vážne

zdravotné problémy jej nezostáva viac ako jeden rok života (mala zhubný nádor v pravom prsníku), a aby nezomrela vo väzení, 16. apríla 1955 bola na amnestiu prepustená. Pre nepriaznivú politickú situáciu a pre strach, ktorý vtedy panoval, ju ani sestry ani lekári nemohli v Bratislave v nemocnici prijať, preto ju vzala do svojho domu v Trnave odvážna pani Apolónia Galisová, neskôr rehoľným menom sestra Lucia. Zdenkin zdravotný stav sa však po prepustení z väzenia neustále zhoršoval, preto bola prijatá na ošetrovanie do nemocnice v Trnave, ale nemocničné ošetrovanie malo za cieľ len zmierniť telesné utrpenie. Sestra Zdenka prijala svoj stav ponížene a niesla svoj kríž s odovzdanosťou do Božej vôle. Zaopatrená sviatosťami zomrela (počas svätej omše) v trnavskej nemocnici, a to 31. júla 1955 o 7.45 hod. Mala 38 rokov.

2. augusta 1955 boli jej telesné pozostatky uložené na Starom cintoríne v Trnave. 6. apríla 1970 Krajský súd v Bratislave oslobodil sestru Zdenku od žaloby pre trestný čin velezrady a 18. novembra 1970 Najvyšší súd SSR zrušil rozsudok v celom rozsahu, a tým umožnil jej úplnú občianskoprávnú rehabilitáciu. V roku 1979 sa rušil starý cintorín v Trnave, kde bol aj hrob sestry Zdenky. Jej pozostatky spolu s pozostatkami ďalších desiatich sestier svätého Kríža boli exhumované a prevezené na cintorín do Podunajských Biskupíc. 18. septembra 2000 bol otcom arcibiskupom Jánom Sokolom v Trnave otvorený diecézny proces blahorečenia sestry Zdenky. 16. 6. 2003 bola druhá exhumácia jej pozostatkov. 7. júla 2003 bola ukončená rímska fáza procesu blahorečenia, keď Svätý Otec Ján Pavol II. potvrdil blahorečenie sestry Zdenky Schelingovej. Za blahoslavenú ju vyhlásil na sviatok Povýšenia svätého kríža 14. septembra 2003 v Bratislave-Petržalke pri svojej tretej pastoračnej návšteve Slovenska. Sestra Zdenka je prvou blahoslavenou ženou v našich novodobých dejinách.

Sr. Zdenka hlboko chápala zmysel utrpenia. Vo svojich meditáciách napísala: *„Bože môj, buď zvelebený za chvíľu, ktoré som strávila v utrpení. Myslím, že s láskou znášané utrpenie je to jediné žiaduce v tomto slzavom údolí.“*

KTO BOL TEN KŇAZ, KTORÉHO ZACHRÁNILA?

Sr. Zdenka nás okrem toho učí úcte ku kňazskému stavu. Bola ochotná obetovať svoj život, len aby zachránila kňaza. Kto bol ten kňaz, ktorého zachránila? S menom Dr. Štefan Košťál sa stretávame v zatykači sr. Zdenky, potom až v rehabilitačnom procese v r. 1970. Štefan Košťál sa narodil v r. 1913. Bol nielen vzdelaný ale aj aktívny kňaz. Mal úzky vzťah s biskupom Jánom Vojtaššákom. Štb ho považovala za tajného spišského biskupa a špióna. V r. 1951 bol zatknutý v kostole počas spovedania. Nasledovali výsluchy, počas ktorých utrpel veľmi vážne zranenia. V nemocnici, kde pracovala sr. Zdenka, sa Dr. Košťál zotavoval nielen z otrasu mozgu, ale aj iných zranení. Po úteku z nemocnice 20.2.1952 ho 29.3. našli, zatkli a odsúdili na devätnásť rokov odňatia slobody, stratu celého majetku a občianskych práv. Sr. Zdenka jeho meno nikdy nespomenula, ani v styku s ľuďmi, ktorým dôverovala. Na „slobodu“ bol prepustený na amnestiu v r. 1960. Zostávajúcich 9 rokov pracoval ako robotník pri výstavbe ciest. V roku 1969 bolo odsúdenie Dr. Štefana Košťála zahladené a z registra trestov úplne vymazané. Od roku 1969 do r. 1991 bol duchovným správcom farnosti Liptovský Hrádok. Neskôr sa vrátil do svojej rodnej obce Liptovskej Osady, kde obetavo vypomáhal miestnym správcom farnosti. O rokoch väzenia a prenasledovania s nikým nehovoril. Finančnú náhradu nežiadal a ani neprijal: *„Keď raz prídem pred Pána Ježiša, nechcem, aby mi povedal: A ty tu čo chceš? Veď ty si už dostal svoju odmenu.“* Zomrel 5. apríla 2003 v 90. roku života a 63. roku kňazstva, len 5 mesiacov pred blahorečením sr. Zdenky.

K Zdenke sa utiekajú aj bezdetní manželia. Milosrdné sestry svätého kríža majú viacero fotografií detí, ktoré sa narodili na jej príhovor. Všetko sa to začalo krátko po blahorečení, keď sa v Podunajských Biskupiciach k Zdenke začal modliť manželský pár o dar dieťaťa. Prosby manželov boli vyslyšané a syna pokrstili menom Zdenko.

Neskôr na tento úmysel sestry napísali aj modlitbu. K blahoslavenej Zdenke sa utiekajú aj chorí, onkologickí pacienti či väzni. Jej relikvia je vo viacerých väzenských kaplnkách a v Bratislave je aj väzenská farnosť zasvätená tejto mučeníčke.

Kongregácia má k dispozícii aj ďalšie svedectvá, podľa ktorých sa ľudia na príhovor blahoslavenej dostali z rôznych závislostí a z alkoholizmu.

OBRÁTENIE PREDSEDU SENÁTU

Na Hlbokej ceste v Bratislave je v starom kameňolome vybudovaná lurdská jaskyňa. Vznikla zásluhou grófký Gabriely Szápáryovej v roku 1889. Je to obľúbené miesto mnohých. Steny zdobia ďakovné tabule v rôznych jazykoch. Medzi desiatkami, ba stovkami tabúl je aj jedna v maďarčine: „Szűz Mária mindig segít! 1958 Korbuly Pál“ (Panna Mária vždy pomáha! 1958 Pavol Korbuly)

Ide o právnika Judr. Pavla Korbulyho, predsedu senátu, ktorý v roku 1952 odsúdil na 12 rokov väzenia sr. Zdenku. V tom istom roku predsedal aj súdu v prípade saleziána Titusa Zemana. Odsúdil aj troch biskupov: Jána Vojtaššáka, Pavla Petra Gojdiča a Michala Buzalku. V roku 1952 pred vlastnou rodinou vyhlásil, že už viac nie sú členmi Katolíckej cirkvi. Tento človek len o niekoľko rokov neskôr dal zhotoviť tabuľku vďaka Panne Márii. Jeho syn Ladislav si spomína, ako jeho otec v lete 1958 išiel ku kamenárovi a objednal túto tabuľu. Jeho ďalší syn Peter hovorí, ako otec veľmi trpel a robil pokánie. Napríklad za tmy ráno alebo večer išiel na kolenách od Blumentálskeho kostola až po kríž pred farou – asi 50 metrov. V roku 1959 bol aj on zatknutý a po prepustení pracoval ako lepič plagátov alebo ako nočný strážnik. Zomrel ako veriaci kresťan katolík v roku 1970.

Určite je to aj Zdenkina zásluha. Keď mala pani Helena Wildová – Kordová vyjadriť, čo na sr. Zdenke obdivovala najviac, rozhovorila sa o jej láske k mučiteľom. Pani Helena priznala, že ona sama bola voči prenasledovateľom plná hnevu a zloby. Veď Štb zničila a vyvraždila celú jej rodinu. „A keď som sa ja spravodlivo hnevala na všetko, čo s nami robili, ona vždycky hovorila: *„Helenka, tu je niekto nad nami, On to musí vyriešiť. My to nevyriešime, ani ja, ani ty. Ty sa musíš naučiť odpúšťať.“*

BL. TITUS ZEMAN – UZDRAVENIE RUKAMI PRIMICIANTA

Mladého Titusa na štúdiách podporovali celé Vajnory. Nebol to predsa lacný špás. „*Naši naozaj nemali z čoho a platiť bolo treba, veď už len na stravu sa minulo veľa peňazí. Ale Vajnorčania boli skutočne štedrý. Finančne ho podporovala aj jedna rodina zo Stupavy. Titus na nich nezabúdal. Keď aj domov nenapísal, im sa ozval vždy. Bez nich by nemal ani za čo písať,*“ prezrádza Veronika Kukučková, rodná sestra dona Titusa. Rodičia boli veľmi chudobní, preto boli nútení predať aj roľu a uskromňovať sa ešte viac ako predtým. Rodina si musela dokonca požičať peniaze, ktoré úplne splatili až po Titulových primíciách. Slávnostné primície v rodnej obci Vajnory slávil don Titus 4. augusta 1940. S týmto dňom sa spája aj udalosť, ktorú len ťažko budete hľadať v niektorej z kníh. Pochádza totiž z osobného denníka rodáčky z Vajnor pani Uršuly Pilnej, prababky sr. Sophie Šilhárovej, RPM. Opisuje to, čo sa prihodilo jej synovi Matejovi:

Bolo to 3. augusta 1940 a Matej pomáhal zväžat obilie, aj keď sa necítil dobre. Na spiatočnej ceste ho uložili do voza na snopy. Večer prišiel domov smutný a povedal: „*Je mi zle, večerať nebudem. Idem si ľahnúť, aby som mohol ísť zajtra na veľkú slávnosť, na primície a svätú omšu dôstojného pána Titusa Zemana.*“ Ráno nemohol vstať, ale premohol sa a obliekol do kroja. Bola som veľmi mrzutá: „*Ako môžeš ísť, keď pluješ krv?*“ povedala som mu. Išli sme. Ja som ostala vzadu a Matej išiel až k oltáru. Po chvíli som videla, že Matej odišiel nabok a sadol si na kameň pod hrušku, kde ostal až do konca primícií. Keď sme prišli domov, nemohol obedovať, musel si ísť ľahnúť. Dohodli sme sa, že na druhý deň pôjde k lekárovi. Poobede po litániách malo byť novokňazské požehnanie a Matej znovu povedal: „*Pôjdem na požehnanie.*“ Znovu som odpovedala: „*Ako pôjdeš, keď nevládzeš?*“ „*Ja musím ísť!*“ povedal Matej. Tak sme išli. Ako ho dôstojný pán požehnal, zázračne bol uzdravený. Domov prišiel veselý a povedal: „*Mňa už nič nebolí, zajtra už nemusím ísť k lekárovi!*“ Chutilo mu jesť. Ráno vstal veselý, išiel do maštale, všetko robil ako dovtedy. Vôbec nebolo na ňom vidno, že ešte včera bol veľmi chorý. Je to svätá pravda.

Matej Pilný, teda dedko sr. Sophie, bol zázračne uzdravený primičným požehnaním dona Titusa Zemana. Stali sa priateľmi a neskôr bol o desať rokov mladší Matej vždy ochotný, napriek nebezpečenstvám, odviesť dona Titusa na svojej motorke tam, kde ho volali jeho kňazské povinnosti.

Zaujímavé je tiež, že aj sám Titus bol ako chlapec uzdravený na príhovor Sedembolestnej Panny Márie, inak by sa nikdy nestal kňazom.

Máriiným dieťaťom bol aj Jozef Čársky. Jeho rodičia Mária a Ján často chodili na púť do Šaštína prosiť Sedembolestnú Pannu Máriu od dar dieťaťa. Po šiestich rokoch manželstva prišiel na svet Jozef a následne aj ďalší jeho trinásti súrodenci. Od malička cítil Jozef povolanie ku kňazstvu. Po ukončení gymnázia študoval teológiu vo Viedni, odkiaľ ho pre jeho národné postoje vylúčili. On ale zostal verný povolaniu a modlil sa, aby mu Boh ukázal cestu. Ujal sa ho biskup Augustín Fischer-Colbrie a umožnil mu doštudovať v Innsbrucku za Košickú diecézu, ktorá mala v tom čase málo povolaní. Príznačným postojom mladého Jozefa Čárskeho bolo, že si nikdy nevyberal podľa vlastnej vôle, ale riadil sa Božou vôľou a rozhodnutím svojich predstavených. Plynule ovládal slovenský, maďarský aj nemecký jazyk. Prvé kňazské roky slúžil v maďarskom Monoku, kde si ho ľudia veľmi obľúbili, pretože so všetkými vychádzal dobre. Druhým miestom jeho kňazského pôsobenia boli Košice, kde ho biskup ustanovil za kaplána pre nemecky hovoriacich veriacich. Podobne ako u maďarských roľníkov aj srdcia košických Nemcov si získal svojou otvorenosťou a láskou. Jozef Čársky túžil priniesť radostnú zvesť všetkým ľuďom bez rozdielu. Neskôr sa stal kaplánom pre slovenských veriacich a zároveň profesorom náboženstva. Okrem toho mu biskup zveril aj starostlivosť o chudobných v meste.

Jozef Čársky bol aj neskôr ako biskup známy svojou štedrosťou, podporou chudobných a vôbec snahou pomôcť každému človeku bez rozdielu. Mal len 39 rokov, keď bol pred 100 rokmi v roku 1925 vysvätený za biskupa. Najprv zastával pozíciu rožňavského biskupa, ale iba pár mesiacov. Avšak práve v Rožňave si vypracoval pastoračný plán, ktorý neskôr „použil“ aj ako apoštolský administrátor v Košiciach. Vytýčil si tri úlohy: udržiavať a posilňovať vieru veriacich, starať sa o ich posvätenie a dbať o zachovávanie cirkevnej disciplíny. Od veriacich očakával, že budú milovať kostol a počúvať Božie slovo, pravidelne prijímať sviatosti, prejavovať lásku a poslušnosť svojim pastierom, modliť sa a obetovať sa za nich a udržiavať fary aj školské budovy. Bol to univerzálny program, s ktorým sa vydal navštevovať východoslovenské mestá a nielen tie. Bol presvedčený: *„Ako najlepšie pomôcť chudobnému ľudu? Základom bude vždy dobré vzdelanie.“* Biskup Jozef Čársky ako predseda katolíckej školskej rady na Slovensku vyvíjal veľkú aktivitu – vydával obežníky a odporúčania s cieľom zlepšiť školskú výučbu. Založil diecéznu charitu na pomoc rodinám, ktoré to potrebujú, zaujímal sa o rodiny, ktorých otcovia odchádzali za oceán za prácou. Podľa svojho biskupského motta sa neustále usiloval *„Hľadať čo je stratené“*. Prišiel hľadať, čo sa stratilo... a to kdekoľvek: v Rožňave, v Košiciach a aj v Prešove. Práve tam ho v roku 1939 poslal Svätý Otec – spravovať ako apoštolský administrátor slovenské časti Košickej, Rožňavskej a Saturenskej diecézy.

Ľuďom pomáhal aj počas druhej svetovej vojny. Dával kňazom pokyny, že majú Židom vychádzať v ústrety, ak budú žiadať o krst a nepožadovať celoročnú prípravu katechumenov, ani neobmedzovať krsty dospelých na Veľkú noc. Záchrana židovských konvertitov bol prejavom veľkej odvahy. Keď kontroly nadobudli podozrenie, že niektoré krstné listy sú falošné, biskup sám potvrdil, že všetky sú pravé. Pre Košičanov malo meno tohto biskupa veľký zvuk. Aj tu bola známa jeho štedrosť, dobročinnosť a podpora chudobných. Keď ho niekam pozvali na podujatie, vždy nechal milodar viacnásobne vyšší, ako bola vstupenka. Vrazil, že je to za kostýmy, alebo za pohostenie, vrátnikovi za to, že mu ukázal budovu. Poďakoval sa aj chlapcom, keď mu narúbali drevo. Mal prehľad o svojej diecéze a veriacich, vedel komu pomôcť, kto má aké potreby.

Túžba biskupa Jozefa Čárskeho pomáhať všetkým bez rozdielu bola zaiste aj dedičstvom **SVÄTÝCH KOŠICKÝCH MUČENÍKOV**, ktorí svojim pôsobením a smrťou posvätili toto miesto ako skutoční svedkovia nádeje, hoci tak ako Jozef Čársky, ani oni nepochádzali z tohto kraja či mesta.

Svätý Ján Pavol II., v knihe *Vstaňte, poďme!* opisuje, že každé miesto či dátumy spojené so svätcami majú svoj hlboký zmysel, len treba otvoriť oči viery, srdca a rozjímať nad tým, čo sa deje, prečo teraz, tu a takto... Práve on v roku 1995 troch mučeníkov Marka, Štefana a Melichara vyhlásil za svätých pri svojej návšteve Košíc. V homílii Svätý Otec povedal: *„...Oni aj v čase skúšky odolali lákaniam i mukám a radšej podstúpili smrť, ako by mali zaprieť vieru a vernosť Kristovi a Cirkvi. Toto ich vrcholné svedectvo svieti pred nami ako žiarivý príklad evanjeliovej dôslednosti, ktorý treba mať pred očami v ťažkých a riskantných chvíľach voľby, ktoré nechýbajú ani dnes.“*

Ako kresťania vieme, že nič nie je náhoda a za každou udalosťou je potrebné hľadať znamenia čias, znamenia nádeje pre nás ľudí dneška. Nechajme sa svedectvom našich mučeníkov – červených, zelených i bielych – posilniť vo viere, nádeji a láske. Aby sme aj my sami mohli byť „žiarivým príkladom evanjeliovej dôslednosti v našich ťažkých a riskantných chvíľach voľby“. Niektorí ako kňaz, biskup, rehoľník, rehoľníčka, iní ako laik, rodič, mladý človek žijúci vo svete.

PIER GIORGIO FRASSATI

Pier Giorgio Frassati, ktorý bol 7. 9. 2025 v Ríme kanonizovaný, sa v istom období trápil nad otázkou svojho povolania. Vedel, že jeho matka je rozhodne proti tomu, aby sa stal kňazom. Videla v ňom nástupcu jeho otca vo vedení denníka „La Stampa“, alebo niekde inde vo svete, kde ho čaká skvelá kariéra. A tak Pier Giorgio, cez odpor svojej matky, s ťažkým srdcom pochopil, že zrejme nie je Božou vôľou, aby uskutočnil svoju vnútornú túžbu stať sa kňazom a misionárom. Len Boh vie, čo ho toto zrieknutie stálo! Pokorne sa podriadil a hľadal iný spôsob, ako by mohol rozvíjať svoju apoštolskú horlivosť. Po vynikajúcej maturite v roku 1918 sa zapísal na Polytechnickú univerzitu v Turíne na študijný odbor baníctvo. Počas návštevy Nemecka sa s motiváciou svojej voľby povolania zveril pani Rahnerovej, matke známeho jezuitskeho teológa Karla Rahnera: „*Budem banským inžinierom, aby som mohol ešte viac pracovať pre Krista medzi baníkmi. Ako kňaz by som to nedokázal, ale ako príkladný laik a pravý katolík áno.*“

Vďaka svojej mimoriadnej láskavosti sa Pier Giorgio čoskoro stal priateľom mnohých študentov, najmä tých s najväčšími problémami. Ak niekto niečo potreboval, povedali mu: „*Pier Giorgio ti pomôže, choď za ním.*“ Keď mu náhle zomrel strýko a jeho miesto vo vedení denníka „La Stampa“ zostalo prázdne, otec si želal, aby túto prácu prevzal Pier Giorgio. On so slzami v očiach súhlasil s tým, že sa vzdá povolania banského inžiniera, ktoré práve s takým veľkým úsilím získal. Najskôr sa zriekol kňazstva, potom Laury, svojej veľkej lásky, a nakoniec aj svojho zamestnania a s ním spojeného apoštolátu... To všetko odovzdal do Božích rúk. Bolo to ako postupné umieranie pred odchodom do nebeskej domoviny. Pier Giorgio zomrel 4. júla 1925 vo veku 24 rokov na poliomyelitídu, detskú obrnu, ktorou sa pravdepodobne nakazil pri návšteve chorého. Jeho rodičia boli ohromení, keď na jeho pohreb prišli tisíce ľudí, ktorých oni nepoznali; prišli bohatí aj chudobní, všetci tí, ktorým pomohol.

Sv. Ján Pavol II. Piera Giorgia opísal ako „*muža ôsmich blahoslavenstiev*“, ktorý dokázal „*sprostredkovať lásku a pokoj svojim bratom a sestrám. Stále opakoval, že sa naozaj oplatí obetovať všetko pre službu Pánovi. Svedčil, že svätosť je možná pre každého a že len revolúcia lásky môže v srdciach ľudí zapáliť nádej na lepšiu budúcnosť.*“ (Z homílie v deň blahorečenia 20. mája 1990.)

KONKRÉTNE KROKY

1. Kto sú pre teba svedkovia nádeje? Možno sú to ľudia z okolia, niekto v tvojej vlastnej rodine, tí, ktorí nás už predišli do večnosti. A predovšetkým svätí. Ako poznáš ich životy, ich svedectvo? Napríklad život tvojho krstného či birmovného patróna, patróna tvojho farského kostola, patrónov našej diecézy... Prečítaj si počas tohto mesiaca životopis niektorého svedka nádeje a zakúsiš, že chce byť твоjím priateľom, že ti chce pomáhať.

2. V tomto mesiaci budú kanonizovaní dvaja sympatickí blahoslavení: Pier Giorgio Frassati, ktorý zomrel ako 24-ročný v roku 1925, teda presne pred 100 rokmi a Carlo Acutis, ktorý mal len 15 rokov. Obaja dosvedčujú, že svätosť sa dá žiť aj v mladosti a že mladí ľudia sú skutočne nádejou Cirkvi. Modlime sa počas tohto mesiaca zvlášť za deti a mládež našej diecézy, aby sa stali svedkami Božej lásky pre svojich spolužiakov a kamarátov. Hovorme Bohu o našich deťoch a mladých a svedčme aj my sami o veľkej láske Boha k ich dušiam.

3. Biskup Jozef Čársky mal už od detstva vo veľkej úcte sv. Michala Archanjela, ktorému bol zasvätený farský kostol v jeho rodnej obci Gbeloch a tiež v Skalici, kde navštevoval nižšie gymnázium. *Quis ut Deus?* Kto je ako Boh? Snažme sa byť počas tohto mesiaca, ktorý je venovaný svätým anjelom, byť pravdivými autentickými svedkami toho, že nikto nie je taký dobrý, taký mocný a taký láskyplný ako náš BOH.